

erdelyi élet

1936 IV. 11 — XXV. évf. 11. sz. — 20

BCU Cluj / Central University Library Cluj

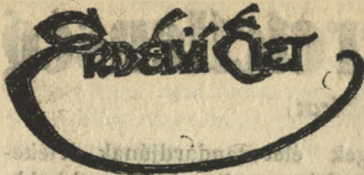

BOLDOG ÜNNEPEKET

*kivárunk a mi kedves Háziasszonyainknak,
valamint összes kedves Barátainknak.*

SCHMOLL PASTA R.T. Braşov-Bucureşti

XXV. ÉVF. 11. SZ.
1936 ÁPRILIS 11.

FŐSZERKESZTŐ:
GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbízottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brașov, Satu-Mare, T.-Mures

Játék

a halállal

(TIMIȘOARA). Gyertek gyerekek, játszunk négust!

A játékkészlet kirakatában megjelent a négusjáték. Olyan, mint egy lóverseny, de drótakadályok, ágyuk, vöröskeresztes lazarettek, tankok, repülőgépek, sebesültek, hullák és döglött lovak vannak benne.

Remek pedagógus lehet az, aki ezt a játékot kitalálta. Lacika és Pistike már gyilkolhatnak otthon a gyermekszobában is, holttestekben játszhatnak, sebesültekre tehetik fel a leiket és az ólomrepülőgép bombákat dobhat le fantáziájukban. Vajjon a gyermekeinek, a saját gyermekeinek is odaadja a feltaláló ezt a kegyetlen játékot?

Nem fél attól, hogy Pistike nekiesik Lacikának a nagy konyhakéssel, mert az egyik Rasz Szejumnak, a másik Rasz Mulugelának képzeletben magát?

Minek bevinni a háborút a gyermekszobába? Talán rá lehetne szoktatni a gyermekeket az eredeti abesszin kegyetlenkedések is?

Játszunk csonkitósdit és lánccraverósdit, gyerekek!

Játszunk füllevágósdit és megfojtósdit is, ha már ezt a négusjátékot játszhatjuk! Csináljunk ólomból megcsonkított harcosokat is gyermekeinknek! Fáraakasztósdit sem rossz játék, még ki kellene találni.

A játékboltokra nyugadtan fel lehetne írni: „Gyermekarzenál”. Akadnak visszamaradt, félős gyermekek, akik már be sem mernek menni. Labdát és kisvasutat szeretnének vásárolni, de félnek, hogy felrobbannak.

Nemsokára csak gázmaszkkal mehetnek be a gyerekek a játékkészletbe.

Ezekért a boldogtalan gyermekévékéért, ezekért a kegyetlen játékokért igazán kár volt a világra hozni őket...

Közöny és szeretetlenség

(Beküldött kézirat)

Az utódállambeli magyar kisebbségek élet-standardjának értékelésénél, ha figyelembe vesszük azt a munkát, a mit a magyar kisebbségi sajtó és annak munkásai az utódállamokban a magyarság megszervezése érdekében folytatnak, ha mérlegeljük azt a tömérdek papírt és írószert, amit e célból 18 éven át elhasználtak és ha megszámlolnók a kimondott szavakat, melyekkel a jobb jövőt akarjuk elérni és ha mindezt összevetjük az elért eredménnyel, azt kell kérdeznünk, hogy miért is történt mindez, miért is volt e sok fáradság és áldozat?! Mert

senki nem állíthatja, hogy az elért eredmény kielégítő lenne, hiszen az utódállambeli magyarság sorsa ma is kétséges, életlehetősége bizonytalan, jövője pedig egyenesen kilátástalan.

Alakultak pártok és egyesületek, melyek célul tűzték ki a közállapotok megjavítását és irányt is jelöltek annak a csoportnak, melynek kebelében alakultak. Az írók könyveket írtak, a szónokok nagy beszédekett tartottak, az előadók ismeret-terjesztő előadásokat rendeztek a néhez életkérdésekről és a gazdasági tennivalókról, az eredmény azonban nem mutatkozik,

a nagy összefogások sehol sem látszanak.

A tó vize csendes, nincsenek rajta hullámok, még csak habfodrok se.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Itt a sörszezón!

Timișoarai márciusi

világos és
barna sörök

Képviselet:

Alexandru Reusz, Arad

Pedig a kimondott szavak erődinamikája porszemekből is hegyeket kellett volna összehordjon, de nem történt majd semmi!

Nem volt talán tartalma az írásoknak és beszédeknek, nem olvasták, vagy nem hallgatták, vagy voltak elég erősek, szívhez, értelemhez szólók, vagy talán nem volt hallgatóság és olvasó közönség, vagy csak hallgattak és olvastak, de nem értették és nem cselekedtek, vagy süket süket füleik és analfabéták voltak?

Ki tudná a közöny okát megmagyarázni?

Tizennyolc esztendő alatt a leglassubb növéssű fa is nagyot fejlődik a legesendesebb folyású víz is partot mos és medret változtat, még a ghizei piramisokról is le-lehull egy-egy téglá, a bölcös lakója „prae-militár” lesz és hány rózsza hervad el, hány levél hull le, mennyi öröm és fájdalom könnye csöppen,

csak a magyar közöny nem olvad fel soha, csak a magyar élni akarás patópáloskodik, csak a magyarság kéréje oldódik tovább, tovább!... S nézzük a viágot közönyösen.

A közönyösség nekünk a legagyobb vétünk és e mellett önhittségünk tesz elbizakodottakká, mert az a rossz tulajdonságunk van, hogy magunkról mindent elhiszünk, mindent feltételezünk, de másról semmit, vagy legalább is tehetséget nem. Ha valaki rajtunk kívül a számunkra akar mondani valamit, süket fülekre talál, ha utat akar mutatni, behunyjuk szemünket s ha tettere hív, azt kérdjük, miért ő, miért nem más?!

Ahol tüzet kiáltunk, nem megyünk oda oltani, ahol vízbe jut valaki, elfordulunk onnan, a koldusnak azt mondjuk, miért nem dolgozol, a betegnek, miért nem vigyázol egészségedre, a szolgának, hogy miért nem született ő urnak és a nálunknál nagyobbak, hogy ő is csak anyától született!

A szenvedő sokaság a Názáreti, a Messiás után vágyik, iránta éldeklődik, ki a názáreti ácsmester fia, de minden sebet meg tud gyógyítani, a dölyfös farizeus gunyolódva fitymálja:

„Ugyan mi jó jöhetne Názáretből?”

Hát nem názáreti sorsa van-e nálunk, magyaroknál, minden jó akaratnak, minden nemes törekvésnek? Az öregek éretleneknek nevezik a fiatalokat, ha a ruát irányítani akarják, ha a jövőért sikra szállanak és a múlt hibáért, sokszor és tekintetben nem ok nélkül. — Az öregeket önzéssel vádolják, kik csak magukat imádták és kényeztették: az ifjak tiszteletlenül szólnak vissza az öregeknek, ha reá mernek mutatni az ifjak kíméletlen előnyomulásukra az új jelszavakkal hogy:

„Helyet az ifjuságnak akár az öregek felretolásával is!”...

**Tavaszi szövetnádonságok
a legnagyobb választékban
és a legolcsóbb áron
Husvét előtti olcsó árusítás!**

Vajda

Str. Eminescu 15. „Mercur” bevásárlási helye

Az állásra vágyó vetélytársát hitetlennek, istentelennek bélyegzi, a tülekedő a vele versenyzőt, vagy az épen előtte állót kiérdemesültnek, tehetetlennek bizonygatja, mindenik a szent egoizmus nevébe.

Munkatársi, kartársi, szolgatársi szeretet, egyetértés, békés együtt-munkálkodás utópia, vagy elavult holmi.

Hibáinkat szeretjük a megromlott korszellemmel mentetetni, de hát kik rontják meg a korszellemet, nem azok, akik a korban élnek, akik a kor szellemét irányítják? Csakhogy ha valaki ránk meri mondani, hogy mi vagyunk okozói a fertőzött kóros szellemnek, mi is készek vagyunk visszavágni: ugyan jöhet-e jó Názáretből és igaz beszéd?!

Mi is olyanok vagyunk, kik a kor szellemében keressük a szálkát, de a saját szellemünkben nem akarjuk felismerni a gerendát, pedig „gerenda” van, amely nem enged látni helyesen. Nyissátok fel szemeiteket, mert elközelített az óra a megtérésre és megjobbulásra, ha elveszni nem akarunk! Ha mi: magyarok, egy nemzet nem tudunk lenni, elvesztünk. Lássátok meg a bomlás és rothadás csiráit, az el-rásodott genyifoltokat nemzeti éltetek korszellemében! S ha megérez-tétek az erkölcsi halál és a nemzeti lét pusztulásának szárnyasuhogá-sát, álljatok oda Krisztus keresztje alá igaz lelki töredelemmel, ifjak és öregek egyaránt, hogy a nagy példaadó, a megbocsátó Szeretet örök Martyrjának kihulló, lepergő vércseppjei mossanak tisztára a mult bűneitől, a helytelen faji tulajdonságoktól és tegyenek egyekké és alkalmasakká a husvéti feltámadásra: az egyet-akarásban és a tenni-akarásban, egy boldogabb jövő megértő munkálására a Krisz-tus jegyében, a megváltó és soha nem személyválogató áldozatos sze-retetben!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

V. D.

lelkész

Frații Burza

S. A. Arad

Ipari és mezőgazdasági vasáru nagykereskedés. Ház-tartási felszerelések nagy választékban

Bul. Regele Ferdinand 20. Telefon 604.

Figyelem!

Gyönyörű **prima árunk** és **olcsó áraink** mellett minden vevő, minden vásárlásnál értékes **MEN ajándékot** is kaphat! — Óriási választék modern villany-csillárokból, már 330 leitől kaphatók.

M. FISCHER

üveg, porcellán nagyáruház, Fehér Kereszt sarok

Telefon No. 379.

Modern képkeretezés gyári áron!

Sein Kampf!

(Timișoara.) A nemzeti szocializmus ezerszer megesküdött a törvényességre és hittek is az esküvéseknek. Be is tartotta őket, de nemzeti szocialista módon. A hatalom eléréseig szigorúan legális volt, mert ez volt számára a legkényelmesebb, legveszélytelenebb és legbiztonságosabb. De mihelyt magához ragadta a hatalmat, megalkotta a saját maga törvényességét:

a brutális erőszak legalitását.

Erre mindig emlékezni kell. Emlékezni kell rá a nemzeti szocializmus legutóbbi külpolitikai portyázása alkalmából. Ujból és megint újból kell ismételni a megállapítást, hogy

a nemzeti szocializmus csak ott nem alkalmaz erőszakot, ahol attól fél, hogy nagyobb erőszakba ütközik.

Azzel érvelnek a Rajna-öv megszállása mellett, hogy a Harmadik Birodalom jogosan járt el és jogosan tépte szét a szerződéseket, mert a többi hatalom nem tartotta be azt az ígérését, hogy Németország után szintén leszerel.

Az tény, hogy egyetlen nemzet sem élhet tartósan a jogfosztottság állapotában. Magától értetődik, hogy a legyőzött országok felfegyverkezése csupán a többi ország leszerelésének előfutárja lehetett. De ez a magától értetődöttség azonnal megszűnik, ha egy állam a vezére révén hivatalosan kijelenti, hogy feladata és létének lényege a hódítás, más népek erőszakos elűzése és az ország határai között élő néppel együtt

a diktátor csupán azért jött a világra, hogy magához ragadja a világhuralmat.

Ez áll sok száz oldalon variálva a „Mein Kampf” című könyvben, amely minden német számára kötelező olvasmány. A legutolsó kiadás sem változtatott semmit a szerző és nem is hagyott ki semmit belőle.

Valósággal öngyilkosságot követett volna el Franciaország, amelylyel szemben életre-halálra szóló leszámolást jelent be a nemzeti szocializmus vezére, ha eldobja fegyvereit és lebontja erődítményeit.

Németországtól semmit sem akarnak, senki sem akarja meg támadni, de minden gyengébb nemzet számolhat a nemzeti szocializmus közvetlen támadásával.

Németország akkor sem volt leszerelt állapotban, amikor megkezdte a felszerelést. Szellemileg és erkölcsileg oly félelmetesen fel volt fegyverkezve, hogy a többi nemzetek számára a leszerelés egyet jelentett volna a létről való lemondással.

Soc. Anonimă Română de Transporturi Internaționale

Schenker & Co.

Sucursala Arad — Telefon 514.

Azt is mondták, hogy a külpolitikai útést, vagyis a Rajna-öv katonai megszállását mint politikai cselekedetet nem kell oly szigorú mértékkel mérni.

A politikában mindent a siker igazol.

Hissen erkölcsileg érdektelenek is lehetnének, ha a Harmadik Birodalom a saját határai között nem úgy bánik a zsidókkal, mint ahogy tényleg bánik. Azt is hangoztatják, ugyan mi közül ahoz, hogy Elzász német-e vagy francia? Ez is élénk bizonyosága annak, mennyire félre ismerik még mindig a nemzeti szocializmust. Nem lehet erkölcsileg elválasztani egy politikai rendszer egyik cselekedetét a másiktól. Valamennyi cselekedetének egyazon szellem a forrása.

Nem a nemzeti szocializmuson mulik, hogy mindezeideig csak a zsidókat alacsonyította le páriákká.

A zsidók a hatalmában vannak. A többi népek nincsenek. Ez az egész különbség. Hitler könyvében világosan meg van írva, hogy valamennyi nép megérdemli a hasonló sorsot és valamennyien arra vannak kijelölve, hogy

a germánság rabszolgái legyenek.

A nemzeti szocializmusnak minden lépése haladás e cél felé. Ennek alapján kell elbírálni a nácizmus minden cselekedeteit. Politikai rendszer, amely maroknyi védtelen emberrel szemben olyan erkölcsöt nyilvánít meg, mint a nemzeti szocializmus a zsidókkal szemben, másként, mint ebből az erkölcsből kiindulva el nem bírálható. Mindenkinek csak egy erkölse van. A zsidókkal való viszonylatban a nemzeti szocializmus nincsen gátolva,

erkölcsi jelfogását a legvégéig konzervenciáig yéltéj változtathatja.

Egyszer mindenki zsidó lesz, ha a nemzeti szocializmus azzá csinálja. Ez szól azoknak, akik a nácizmus cselekedeteinek elbírálásánál mindig szívesen elfelejtik, hogy azok a cselekedetek a nemzeti szocializmus cselekedetei, amelyekkel szemben más mértéket kell alkalmazni, mint amilyent civilizált nemzetek szoktak maguk között használni. De szól azoknak is, akik még mindig részvétlen hidegséggel szemlélik a németországi zsidók sorsát.

A nemzeti szocializmus szelleme ellen mozgosítani kell a művelt világ szellemét. Ennek a világnak az lenne az érdeke, hogy szolidáris legyen az üldözött zsidókkal. Ez a szolidaritás megmutatta volna a nemzeti szocializmusnak, hogy a világ meg tudja őrizni szellemi és erkölcsi javait.

H. B.

Férfiszövetek nagy választékban

Bemenny

kötött-szövött áruházában

„Szalonkahuzás”

(ARAD.) Mindig nagy szalonkavadász voltam. Képes voltam ilyenkor tavasz elején órák hosszat állni a kórzón és lesni, hogy mikor huznak arra a szalonkák Sajnos, ezen a vidéken inkább a gyöngytyukok huznak és nem a szalonkák. A tyukok behuzzák az embert...

Istenem, mikor jelenik meg az első huzó szalonkacsoport a színház fölött? Aradváros polgárságának nincs egy nyugodt perce sem, az idén kissé későbbben huznak a szalonkák. Elég disznóság tőlük, máskor már régen huztak ilyenkor a szalonkák, egy rendes szalonka már március elején huz.

Mi szalonka vadászok olvassuk a szakirodalmat. Miután olvasóink főleg gázszámlákat, villanyszámlákat és árverési jegyzőkönyveket olvasnak, nem érnek rá szalonkahuzásról olvasni. Hogy kedves olvasóink szalonkaigényeit ki tudjuk elégíteni, szemlévényeket közlünk a „Szalonkahuzás” című műből, amely egy ardeali napilap vasárnap számában jelent meg.

Ne haragudjon kedves szalonkahuzó kollégánk, ha cikkéből néhány szakszerű mondatot ismertetünk meg az Erdélyi Élet szalonka kedvelő közönségével.

Azt mondja cikkíró kollégánk, hogy nagyon fontos hől áll fel a vadász.

„A legjobbak a tisztások, szekérutak és nyiladékok. Fontos, hogy ne legyen sok árnyék és legyen szép kilövés amellelt”.

Mind ezt mi is nagyon fontosnak tartjuk. Különösen a szép kilövést, a nyiladékban...

Azt mondja, hogy

„őreg vadászok gyakran fordulnak keletnek vándorlás közben”

Mi is ismerünk öreg vadászokat, akik gyakran fordulnak keletnek. Akkor amikor imádkoznak...

Ezekután a cikkíró leírja, hogyan lehet megtudni, hogy a szalonka megsebesült-e vagy sem. Kérjük a gyengébb idegzetű előfizetőket és példányonként vásárlókat, hogy a következőket ugorják át, mert borzalmas, vértfagyasztó és kegyellen, ami itt következik. A sza-

H. WIESEL

posztóáruház

Önnek is felhívja figyelmét a szebbnél-szebb tavaszi női kosztüm, férfi-szövet és felöltő **UJDONSÁGAIRA.**

Ha szépet, jót és olcsót akar vásárolni, úgy okvetlenül keresse fel a fenti céget

(Fischer Eliz-palota)

lonka rögtön megludja, ha meglőtték őt, de az öreg vadász a nyilákban, keletnek fordulva, nem tudja ezt rögtön megállapítani.

„Az a szalonka, amelyet a fején ért a sörét, többnyire jelfelé repül s magasból hullik alá holtan”.

„Ha gerincét, vagy farktövét éri a sörét, akkor merev mozdulatokkal, szétterített szárnyakkal s lelógó szárnyakkal repül tova”.

„A fentebb említett módón sértett szalonka többnyire kiterjesztett farktollal és szétterített szárnyakkal mulik ki. Akkor ha rongy módjára hullik, zuhan alá a szalonka, bizonyos lehet a vadász, hogy madara holtan ér földet. Akkor azonban, ha szárnyaival csapdos, vergődik és csavarmentet szerűen pálya után kerül le a földre, szárnyalva van és helyén legyen akkor a kutya, mert különben elbucsuzhat tőle a vadász. A szárnyal szalonka sebesen fut, ügyesen bujik el...”

Bevalljuk, hogy mi ebben az esetben a szárnyalt szalonkának drukkolunk.

Bár el tudna úgy bujni, hogy a vadász és a kutya ne tudnák a nyakát kettéharapni.

„A szalonka egyik vagy másik lábát lelógatja, — miközben tovább repül — ha az egyik vagy másik lábát sérti meg a sörét”.

Ez igazán csodálatos! Milyen ravasz madár egy ilyen szalonka! Lelógatja a lábát, ha sörét éri!

„Ezeket a jelenségeket különben nagyon jól megfigyelheti az is, aki a veretekre töböldöz. A veréb is éppen úgy jelzi a találatot, mint nagyobb kollégát”.

Bocsánatot kérünk a kifejezésekért — naná nem fogja jelezni a veréb, ha ellőtte a vadász a lábát! Mit csináljon a veréb a lábával, ha egyszer ellőtték? Tartsa a kezében, mint egy csokrot?

Ugy látszik a veréb is nemes vad lett. Pedig: nem eszik meg mindenét, úgy mint a szalonkának.

Legalább még nem hallottunk róla, hogy az Eminescu-parki verébe üdvözleteit megették volna.

Mert a szalonka üdvözlését megeszi a vadász...

Nem tehetünk róla: nekünk — városi póroknak — nem gusztusunk... —k

ZWACK

L I K Ö R G Y Á R

Arad, Str. Mircea Stănescu 1. — Telefon No. 506.

Gyártmányok: Unicum Zwack, Cacao Dhouva, Triple Sec Curacao, Yvette, Gin, Chypre, Cherry Brandy, Cordial, Absinth, Punch, Whisky Zwack, Prunelle Zwack, Cocktail Zwack, Rom Big-Gun, Casino, High Life Rum, Cognac Casino, Medicinal Magister Port, Malaga Zwack

Hajójegyben jár a pesti szubrett a biztosítási igazgatóval

1.

A bűbajos szubrett, akinek pikáns mosolya lángragyújtotta a pesti fiókalság szívét egykoron — a színházi rovatok értesülése szerint rövidesen hazatér Amerikából, ahol néhány év alatt minden siker nélkül ostromolja a hollywoodi sztárok valóper-rekordjait.

2.

A budapesti biztosítási szakmában beszélnek arról a vezérigazgatóról, aki, noha nemcsak zsidó, hanem egyenesen ortodox izraelita ritus szerint követi Mózes tanait, mégis megmaradhatott a német vállalat pesti fiókjának élén. Ez a vezérigazgató szoros kapcsolatot tart fenn a művészvilággal, főképpen azért, mert felesége az ismert operadékesnő, még ma is aktív szereplője a koncert-dobogónak. Mindenki úgy tudta, hogy az igazgató hódolatteljes szerelmmel viseltetik felesége iránt s naponta küld virágot ömlesztőségének. Amikor a népszerű szubrett legutóbb itthon volt, nemcsak feleségét biztosította hódolatáról. Két kosár virágot rendelt naponta. Egyet nejének, egyet a szubrettnék.

3.

Noha az egykori pesti szubrettprimadonna láthatóan nem idegenkedett a makacs lovag kitartó udvarlásától, mégis csak néhány hétig tarthatott a pesti üdülés. A szubrett visszatért Amerikába, itthagytta az igazgatót. Azzal bucsuzott, hogy sohasem fogja elfelejteni az együtt töltött szép napokat.

4.

Ugy látszik, hiába biztosította a szubrett az igazgatót arról, hogy sohasem feledkezik meg róla... Az igazgató nem hitt ebben a biztosításban. Ő tudja, miért. Ő a biztosítások szakértője. Egyre kedvetlebül végezte napi munkáját, eltávolodott a társaságtól, ingerlékeny és ideges lett. Végül is egy napon arról értesítette feleségét, hogy sürgős üzleti ügyekben Amerikába kell utaznia. És elutazott.

5.

Néhány hónap múlva ismét teli életkedvvel, frissen és rózsás színen érkezett vissza Budapestre. Ismét társaságokba járt, ott volt minden koncerten, nemcsak akkor, amikor felesége énekelt, hanem elment Saljapint vagy Németh Máriát is meghallgatni... De azért, akik közelről figyelték az igazgató magánéletét, tudták, hogy az áhítatos szerelme, amelyet hitvese iránt mulat, nem az őszinteség talajából táplálkozik. Az igazgató ugyanis gyakran mutatkozott a tengerentuli szubrett Pesten maradt családtagjaival és a jólétesültek információi szerint havonként jelentékeny összeggel, mintegy ezer pengővel támogatta is a szubrett családját.

Ahogy multak a hónapok, úgy hervadt el a biztosítási igazgató derős jókedve és lassan-lassan visszalért az ideges, türelmetlen állapot, amely amerikai utját megelőzte. Nem tudott a szubrett nélkül élni. Kérő, könyörgő levelekkel ostromolta az ócednon túl élő szubrettet. Csak a kábelek árából szánálni lehetett volna néhány biztosítási főtisztviselő helyzetét, akik nem tudták kivédeni az árja paragrafus taglólítását. Senkiseim tudta, mit tartalmaztak a szubrett válaszai, de az viszont tény, hogy néhány hét előtt a biztosítási igazgató ldviratilag hajójegyet küldött a szubrettnak.

Valószínűleg a szabályozhatatlan vélellem okozta, hogy a szubrett hazatérkezésének híre éppen ezekben a napokban látott napvilágot a pesti sajtóban. Talán a szubrett nem is tér haza és ez a lapoknak szánt kábelértesítés csak azt célozza, hogy a drága jó közönség ne feledkezzen meg teljesen a szubrettről. Az is lehet azonban, hogy az igazgató hajójegyet meglátva, leküzdhetetlen honvágyat kapott a szubrett. Sőt, még az sem kizárt dolog, hogy az igazgató kedvéért teszi meg a hosszú utat. Amilyen jó testvér, képes azért hajóra szállni, hogy biztosítsa a további havi ezer pengőket huga számára. De az igazit okot úgy sem fogja soha senki megludni. A biztosítási igazgató annál kevésbé.

Pártoljuk az aradi ipart

MINŐSÉGI ÁRU!

PHAROS

Vezérképviselet:

Carol Hirschmann

Arad, Str. Georgehe Lazar 17.

Minden jobb szaküzletben kapható!

Zsidó fizika

(Beküldött kézirat)

(Arad.) Dr. Philipp von Lenard heidelbergi egyetemi tanárnak messzire elhangzó híre van a fizika tudományában. Ő fedezte fel az ugynevezett „Lenardeffektust”, ami a levegőnek ultravioletti sugarakkal való „jonizációja”. Jonizációnak neveznek egy bizonyos atombontást két ellentétes feszültségű villamos részecskére. A tudós professzor kimutatta, hogy

akkor is villamos erő keletkezik, amikor a köre zuhanó vízcseppek szétporzanak.

Tudományos működése elismerésül 1905-ben megkapta a fizikai Nobel-díjat. Tudományos érdemeiből semmit sem akarunk elvenni és elismerjük kiválóságát. Egyébként arról is nevezetes, hogy *leghevesebb ellensége Einstein elméletének.*

Ez bizonyára tudományos meggyőződése és ehhez nem is lehet hozzászólni.

Lenard tanár most 74 éves. Négy kötetes művet szándékozik kiadni „Német fizika” címen. Az első kötet már meg is jelent. Az előszó ezekkel a mondatokkal kezdődik:

— Német fizika? — fogják kérdezni. Mondhattam volna így is: *árja fizika vagy az északi származásu emebr fizikája, az igazság kutatóinak, keresőinek fizikája, mindazok fizikája, akik a természetkutatást megalapították.*

A tudomány nemzetközi és az isat fog maradni. Library Cluj

Ezt az ellenvetést igyekeznek majd mellemnek szegezni. Ennek azonban tévedés az alapja. A valóságban a tudomány, miként minden, amit emberek létrehoznak, faji és a vértől függő.

Ezt mondja. Lenard a nemzeti szocialista tudományelmélet ad abszurdum viszi. Teszi ezt anélkül, hogy önmaga akarná vagy tudna réla. Mert nézzük csak, mit mond tovább:

— *Mindeztideig nem vették észre, hogy különböző országok nemzetei, amelyek a német néppel egyenlő vagy rokon tudományt szolgáltattak, ezt csak azért és annyiban tehették meg, mert tulajdonképpen szintén északi fajkeveredések.*

A továbbiak során kénytelen megállapítani, hogy a multban az araboknak volt fizikájuk, ellenben örömmel állapítja meg, hogy a négerek fizikájáról eddig még semmit sem tudunk. És most rául a nem-

Hotel Central Arad

Központi fűtés! Hideg és meleg folyóvíz!
Példás, figyelmes kiszolgálás! Ragyogó
tisztaság! Meglepően olcsó árak! Kereskedőknek és utazóknak nagy kedvezmény

zeti szocializmus vesszőparipájára, az antiszemitizmusra és a tudóstanárra a következőket mondja:

— Ellenben igen széles területen kifejlődött a zsidók sajátos fizikája, amelyet eddig kevésbé ismertek el, mert az irodalmat leginkább ama nyelv után osztályozták, amelyen íródott. Zsidók mindenütt vannak és aki manapság még mindig sikruaszáll a természettudományok nemzetközisége érdekében, az öntudatlanul is a zsidó természettudományokra gondol.

Milyen kár, hogy az irodalmat ama nyelv után osztályozzák, amelyen íródott. Ha másként járnának el, bizony számos kellemetlen szellemet kellene eliminálni a német természettudományi irodalomból, így elsősorban magát *Goethet*, aki megalkotta a „világirodalom” kifejezést, amelynek nagyon is „nemzetközi a színezete. A „fizika” szó megalkotója *Aristoteles*, *Nikomachos* macedóniai udvari orvos fia, akinek nagyanyjáról nincsenek pontos anyakönyvi adatok. Azt se tudjuk, hogy ebben a tekintetben miként áll a derék *Archimedes*, aki a matematikai fizika megalkotója. A renaissance legjelentősebb fizikusa *Lionardo de Vinci* volt. A modern fizika apja az olasz *Galilei*, aki a termométert feltalálta. A légnyomásról való tapasztalatait használta fel 1644-ben *Toricelli*, amikor a barométert feltalálta. Aztán nagy érdemeket szerzett a fizika terén a francia *Pascal* is.

Mind ezek nem voltak északi származású emberek, sem tulajdonképpen északi fajkeveredések

ha ugyan nem fogadjuk el azt a felfogást, hogy a germán északi népek harcias betörései révén a görög vagy latin népek olyan vértöbbletet kaptak, amely oka volt zseniális egyéniségek születésének. Ugyanez a művészi beavatkozása az északi barbárságnak hozta létre *Descartes*-t, *Loplace*-t, *Papin*-t, *Reaumur*-t, *Celsius*-t, *Volta*-t, *Galvani*-t, *Gay Lussac*-ot, *Ampère*-t, *Foucault*-t. Egy *Newton* Izsák vagy *Franklin Benjámín* „fajkeveredése” eddig senkit sem érdekelt. Ha a balsors úgy akarja, még kiderül, hogy valahol a családfájukon zsidó ősanymegjéződik és

Hitler-ország kénytelen lesz a jövőben lemondani a nehézkes törvények következményeiről

és a villámhárítóról, sőt a villámhárító második feltalálójának, a cseh *Divis Prokop* északi érkevése is bájosan állapítható meg. De nézzük, miket mond még *Lenard* tanár:

— Hogy is állunk tehát azzal a „zsidó fizikával”, amely a háború után a maga egész különlegességében hirtelen tört elő, mint az áradás? *Einstein* Albert relativitás elméletei át akarták alakítani az egész fizikát és uralkodni akartak rajta, a valósággal szemben azonban már végleg eljátszották kisedő játékaikat. De nem is akartak soha igazak lenni. A zsidóból hiányzik feltűnési módon az igazság megértése.

Ezeket mondja a féktelen árja tudós, a Nobel-díjas aggastyán, aki kijelenti, hogy négykötetes munkájában mindazok a teróriák nem lesznek ismertetve, amelyek a „zsidó fizika” birodalmába tartoznak, mert az „magától értetődő”, hogy

a zsidók teljesen alkalmatlanok a természet kutatására, amit eddig „számítási művészet” és „a zsidókban meglevő szemtelenség” eltakartak. A „zsidó fizika” már azért is nagyon veszélyes, mert

„fogdásokkal” klasszikus és modern fizikára osztja az eddigi eredményeket, „mint ahogy a zsidó mindenütt ellentéteket teremteni és összefüggéseket szélbontani akar, hogy a szegény német, aki gyorsan lépne meg, már azt se tudja, hol a feje”. Lenard tanár nyilván szíven viselli azt, hogy ellentétek keletkezését megakadályozza és az összefüggések fenntartását biztosítsa. Ezt fényesen bebizonyítja azzal, hogy a fizikát felosztja „német”, „zsidó” és egyéb fizikára. Ha nem egy Nobel-díjas tudós tenné ezt, hanem a fantázia birodalmába kirándult kótyagos költő, nem lehetne tragikusan venni a dolgot. De természettudós teszi ezt, olyan ember, aki a mostani német kutatás reprezentatív alakja. Megrendítő dolog ez, mert sokkal inkább alkalmas a fiatal nemzedék megmérgezésére, mint minden más tévedés. A fantáziáló költővel szembeállíthatja az ifjuság a saját fantáziáját és misztikumát. De Lenard-féle tekintéllyel szemben nincs meg a fiatal nemzedéknek a kellő tapasztalata. Bebizonyítottnak kell vennie, amit Lenard tanár állít. Lenard professzor „megállapításainak” olvasása közben az embert mélységesen megrendíti a német tudomány tragédiája.

A tudós professzor az előszót gy fejezi be:

— *De az a nép, amely megszülte Kopernikus-t, Kepler-t, Guerike-t, Leibnitz-et, Frauenhofer-t, Robert Mayer-t, Mendel-t, Bunsen-t és Kirchhoff-ot, megint meg fogja találni önmagát.*

Hát igen, az egész világ azt reméli, de nem olyan értelemben, ahogyan Lenard professzor szeretné. M. I.

Asszonyoknak

(ARAD.) A tavaszi bőrápolás legfőbb problémája, hogyan őrizzük meg bőrünket a szeplőtől és a különböző pigmentációs festék zavaroktól? Kevesen tudják, hogy már a tavaszi nap is hatással van a bőr festékanyagára, mert ekkor érvényesülnek legjobban az ultraviolett sugarak, amelyek úgy a szeplőt, mint minden más festékhibát felszínre hoznak. A tavaszi napsütés következtében a napfény erősebben éri a bőrt s ha a bőr nem rendelkezik olyan képességgel, hogy a sugarak hatására egyenletesen termelje a pigmentet, jelentkezik a szeplő. A szeplő leggyakrabban az arcon, karon és nyakon tűnik elő, különösen vörös hajúaknál az egész testet is elborítja. Akiknél a vörös haj fehérré válik, még jobban hajlamosak a szeplőre s ezeknél mindennél fontosabb az előzetes védekezés.

A védekezés legjobb formája az, ha a bőrt olyan anyaggal vonjuk be, amely a nap ultraviolett sugarait nem engedi át. Így a bőrben lévő festékanyagban semmi kémiai változás nem áll be, tehát a szeplők halványak maradnak. Az ilyen fényvédőkrémek és puderek chinisókat és aesculint tartalmaznak.

A meglévő szeplők halványítására fehérítő krémek alkalmazunk. A fehérítő krémek állandó használata mellett a szeplők teljesen el is tűnnek, feltéve, ha napra csak fényvédő krémmel és puderral mennek.

A szeplő végleges eltávolítása elektromosító segítségével történik, még pedig úgy, hogy minden szeplőt a tűvel megérintünk. A szeplő helyén kis pikk keletkezik, ami néhány napon belül nyomtalanul eltűnik. Természetesen a szeplőre hajlamos bőrűek már most kezdjék el a fényvédő BAEDER-KRÉM és PUDER használatát.

Százéves

aradi nagyvállalat két milliót adományozott jótékony célra

(Arad.) Az országos viszonylatban is jelentős „**Andrényi Károly és fiai**” vaskereskedő-cég most ünnepli alapításának századik évfordulóját. Kevés kereskedelmi vállalat jutott el létezésének ilyen fontos dátumához a mi gazdasági földrengésekben oly gazdag korszakunkban. Az Andrényi-cég beletartozik a dicsőséges multra visszatekintő ama kevés cég közé, amelyek erős tnyagi bázison nyugszanak és amelyek vezetésébe nem tudott beleférközni a háboru utáni üzleti mentalitás és erkölcs.

Báró **Andrényi Lajos**, az ország hírü aradi vaskereskedés mostani tulajdonosa nagynevü apjához méltó módon ünnepli meg cége centemáriumát.

Báró Andrényi nemrégiben érintkezésbe lépett Arad város vezetésével és közölte, hogy a cég legközelebb ünnepli meg alapításának százéves fordulóját és ezt az alkalmat arra akarja felhasználni, hogy a szenvedőkön segítsen abban a szellemben, ahogyan azt néhai apja cselekedte. Báró Andrényi Lajos azt az elhatározását jelentette be illetékes helyen, hogy

a cég alapítóinak és apjának emlékére a cég jubileum alkalmából az állami kezelésben levő és apja nevét viselő gyermekkórház céljaira kétmillió lejes adományt bocsát a város rendelkezésére.

Ezt a nemes lelkületből és humánus érzésből eredő bejelentést természetesen tárgyalni fogják a városházán és valószínű, hogy elfogadják a tekintélyes összegü adományt azokkal a feltételekkel együtt, amelyeket az emberbarúti célt szolgáló adományozó az adomány-levélben meg fog jelölni.

Bankbetéteseinek, ügyfeleinek,
sorsjegyvásárlóinak kellemes
husvétii ünnepeket kíván a

Banca Iliescu S. A. Cluj

bank, betéti, értékpapir, sors-
játék és utazási iroda osztálya

Societate Italiană Industria Cucirini, Arad

Fabrica de Ață

Arad, Piața Cetății Vechi No. 3. — Telefon 360.

Nimic nu mai cade!...

(Arad.) A hivatalos lap április 9-i számában jelent meg az az egyszakos törvény, amely az ország közvéleményének nyomása alatt született meg és amely

az egész országban megszünteti a hazard-játékokat.

Ez a törvény azt jelenti, hogy ezentul az ország területén szigoru büntetés terhe mellett nem szabad rulettezni, bakkozni, smenezni és a többi hazard-játékokat üzni.

Kilenc hónapig volt érvényben a hazard-játékok szabályozásáról szóló és most hatályon kívül helyezett törvény, amely lehetővé tette, hogy

az országban ötszáznál több ugynevezett klub alakuljon és törvény védelme alatt fosztogassa a szerencsétlen áldozatokat.

Kilenc hónapig tartott a rulett-láz az egész országban amely most egészséges kezdeményezésből eredt új törvény segítségével egyszerre megszűnt.

Nagyon jól tudjuk, mit jelentett ez a kilenc hónap. **Öngyilkosságok, sikkasztások, válópörök, családi botrányok, kisebb-nagyobb tragédiák voltak a mesterségesen fokozott játékszenvedély velejárói.**

Erkölcsei szempontból több kárt okozott a hatályon kívül helyezett játék-törvény az országnak, mint amennyi hasznot jelentett az engedély-újjáévesítésből eredő jogvédelem az államkincstárntk.

Kilenc hónapig fosztogatták a játékbarlangokban a könnyű pénzt hajszoló szerencsétlen áldozatokat. Majdnem ilyen sokáig túrték a napilapok ezt a garázdálkodást.

A napilapok későn ébredtek annak tudatára, hogy erkölcsi kötelességük egységesen állástfoglalni a társadalmi metély, a hazardjáték ellen.

Mikor már az ország közönségének követelése elől nem térhettek ki, támadni kezdték a játék-klubokat és most mindegyik lap magának vindikálja az elsőséget a hazard-örület elleni offenzíva megindításában.

Dicsékvés nélkül és álszemérem nélkül le kell szögeznünk aényt, hogy az **Erdélyi Élet** volt az országban az egyetlen lap, amely már akkor rámutatott a társadalmi veszedelemre, amikor még nagy laptársaink vagy

Lengyel Lőrinc

butorgyár

ARAD, Bulevardul Regele Ferdinand No. 21

hallgattak vagy udvaroltak a játék-klubok többé-kevésbé jótékony bérlőinek.

Az új törvény egészséges visszarétegerődési folyamatot indít meg. Ezentul a kávéház tulajdonosok megmaradnak tisztességes iparuk mellett, a krupiek és játékfelügyelők pedig vissza fognak térni becsületes foglalkozásukhoz: a megbecsült kávéházi és éttermi munkához és azok a tőkésék, akik játékbarlangokat finanszíroztak, pénzükkel bizonyára ipari és kereskedelmi vállalatokba fognak belekapcsolódni, mert így is lehet pénzt keresni, igaz: hogy nem oly gyorsan és nem oly kockázatosan, mint a rulettel, braziliánával és sménnel. És remélhetőleg a bűnügyek és kártyaveszteségek miatt elkövetett öngyilkosságok sztatisztikája is kedvezőbb lesz.

Nem a mennyiség,

hanem a minőség szerint kell mérlegelni a válókokot

(Timișoara.) Egy vasutas felesége válópört indított a férje ellen és válóokul szidalmazást, tettlegességet és hűtlen elhagyást hozott fel. A férj viszont azt állította ellenkeresetében, hogy

a felesége 1932-ben házasságtörést követett el, amit csak 1935 októberében tudott meg.

A bíróság a házasságot mindkét fél hibájából febototta és ezenkívül az asszony részére havi 700 lei tartásdíjat ítélte meg. A bíróság az indokolásban kimondta, hogy

bár az asszony házasságtörését bizonyítottnak kellett venni, a férj mégis egész sereg házasságbontó okot szolgáltatott és így kölcsönös vétkeség esete forog fenn.

A férj megfélebbelte az ítéletet a timișoarai ítélőtáblához. A napokban tartott táblai tárgyaláson a férj ügyvédje kifejtette, hogy

a válókok mérlegelésénél nem a mennyiséget, hanem a minőséget kell tekintetbe venni.

Az asszony házasságtörése oly fontos bontó ok, hogy tulajdonképpen a férj által elkövetet válókokokat. Ennek következtében a házasságtörő asszony nem követelhet férjétől tartásdíjat, a jelen esetben azért sem, mert az asszonynak rendes foglalkozása van és pénzt keres.

A tábla elfogadta a felebbezést indokaival együtt, megsemmisítette az elsőfoku ítéletet és kimondta, hogy a házasságtörő asszony minden igényét elveszti arra, hogy tartásdíjat kapjon.

Ellenállhatatlan kéngszerből specializálta az énektanárnőket

(Bucuresti.) Az ilfovi törvényszék előtt **Kudelka** Herbert csehszlovák állampolgár állt, akit lopás és közérkölcsebe ütköző cselekedet miatt már egyszer elítéltek két évre, amit Vacarestiben töltött ki. Most is sorozatos lopásokat követett el.

— **Mindent bevallok** — mondotta **Kudelka** és hosszú históriát adott elő, amelyben elmondta lecsukásának történetét. Vacarestiben együtt ült egy **Draganescu** nevű emberrel, akivel együtt szabadult. Ez a barátja rávette, hogy folytassa eddigi mesteriségét: a lakásfosztogatást.

A zsákmányból eredő nyereséget meg kellett osztania ezzel a barátjával.

Kudelkának az volt a speciálitása, hogy ének- zene-, és nyelvtanárnőknél jelent meg, hogy kipróbálják és aztán azzal az ürüggyel, hogy torka kiszáradt, egy pohár vizet kért. Amint a tanárnő kiment a vízért, Kudelka akcióba lépett és kicsente a retiküljéből a pénztárcát.

Negyvennégy eset terhelte a lelkiismeretét.

Elnök: Az énektanárnők címét nem volnának meg-szereznie. Maga sokoldalú tehetségnek adta ki magát, egyszer színésznek, máskor zongoristának, kezdő énekesnek, ahogy a szükség diktálta. Tud-e egyáltalán énekelni?

Vádlott: Nem. De én azt mondtam mindig, hogy meg akarom kezdeni az énektanulást.

Elnök: Tehát valami slágernótát énekelt és kicsente a pénztárcákat. Hogy csinálta ezt oly észrevétlenül?

Vádlott: Lehetőleg háttal álltam az asztalhoz, amelyen a retikül volt, hátratettem a kezemet, előrehúztam a retikült, kinyitottam és kivettem a pénztárcát...

Elnök: És ezalatt a tanárnő egy pohár vizet adott magának, hogy leöblítse a száraz torkát.

Vádlott: Ugy van!

Elnök: Maga azt állítja, hogy az egyik énektanárnőtől nem vett el semmit, sőt ellenkezőleg: egy százast tett az üres pénztárcájába.

Vádlott: Megsajnáltam az illetőt, mert köszvény győ-

Modern, valódi ezüst evő-
eszközök, tálcák, gyertya-
tartók a legelőnyösebben

Argintaria Frații Nieszel

Arad, Str. Eminescu 20.

Tört aranyat, ezüstöt veszünk, becsereflünk
— Aranyozást, ezüstözést vállalunk. —

törte. Egyébként is sohase volt az a szándékom, hogy sokat lopjak. Mindig csak annyit, amennyi a fenntartásomhoz elég.

Elnök: No nem egészen így van. Az egyik tanárnótól 3800 leit lopott, egy másiktól 2700 leit.

Vádlott: Méltóztassék tekintetbe venni, hogy mindent meg kellett osztanom Dragonescuval. És aztán fiatal vagyok és sohase szoktam meg a takarékossgot. Hát aztán mindent elpucoítam.

Az orvosszakértő előadta, hogy Kudelka egyik fivére paralízisben halt meg, egyik nagynénje pedig epileptikus. Maga Kudelka súlyos erkölcsi defektusokban szenved. Ellenállhatatlan kényszer hajtja pénztárcák után. Noha nem kleptomániás, de

minden pénztárca máglkus erővel vonza.

Érdekes esetet modott el az orvosszakértő Kudelkáról. Egy öreg hölgynek azt mondta, hogy ő hasonlít egy hírhedt gyilkoshoz, aki nőket szokott megfojtani. Nyilván meg akarta félemlíteni. Azután megmutatta a kezét és így szólt:

— Nem kell félnie. Nézze meg ezeket a kezeket. Fojtató kezei ezek?

És e beszélgetés alatt meglátta és ellopta az asztalon fekvő pénztárcát.

A bizonyítási eljárás során 27 esetben bizonyult rá a lopás, 17 esetben pedig nem lehetett semmit rábizonyítani. A bíróság a tehetőség tolvajit két évi súlyos börtönnel ítélte. Büntetése kitöltése után kitiltják az országból.

Megnyugtató fordulat a Phönix-biztosítónál

(Arad.) Az Erdélyi Élet legutóbbi számában tárgyilagos részletességgel kommentáltuk a bécsi Phönix-biztosító társaságnál bekövetkezett eseményeket. A romániai közönség megnyugtatóra azonban készséggel leközlőjük mi is az ipar és kereskedelemügyi minisztérium hivatalos közleményét, melyből világosan kitűnik, hogy a romániai intézetet nem érinti anyagilag az anyaintézet átmeneti helyzete, jóllehet a legnagyobb és legautentikusabb osztrák napilapok szerint a bécsi intézetnél is lokalizálták a tüzet, amit — elég meggondolatlanul — a konkurencia igyekezett felfujni.

A hivatalos romániai közlemény szövege a következő:

A bécsi Phönix biztosítótársaságnál történt események után a romániai Phönix biztosító igazgatósága arra kérte a kereskedelemügyi minisztériumot, hogy vizsgálja felül a társaság ügyvitelét. A kereskedelemügyi minisztérium vizsgálata megállapította, hogy a romániai Phönix társaság tartalékai teljes mértékben megfelelnek a törvény előírásainak és fedezik a vállalat kötelezettségeit. Mindezek az értékek beföldön vannak és kizárólag a romániai biztosítottak kielégítését célozzák.

Urilányok

a vádlottak padján

(Bucuresti.) Két érdekes eset foglalkoztatta nemrég az ilfovi törvényszéket. Mindkét bűnügyben fiatal leányok játszották a főszerepet és tettük motivuma a szerelem volt. Az egyik ügy a következő:

Egy a bucurestii társaságokban közkedvelt mérnök egy név napon a következő fenyegető levelet kapta:

„Uram, nem tűröm, hogy más nőkkel szóbaálljon! Vigyázzon magára! Veszedelmes is lehetek! Egy valaki akire magának várnía kell, Dodo”.

A mérnök 40 éves. Tipusa azoknak a férfiaknak akiknek szerencsájük szokott lenni a nőknél. Nem vette komolyan a finom női irással írt levelet és továbbra is azokkal a hölgyekkel szórakozott, akik tetszettek neki.

Nemsokára a mérnök női ismerősei is kaptak ilyen fenyegető leveleket.

Egyik-másik meg is rémült. Többen kerülni kezdték a mérnököt, sőt azzal is meggyanusították, hogy tisztességes férfihez nem illő barátságokat köt.

Idővel unni kezdte az egyre ismétlődő fenyegetéseket. Legutoljára levelet kapott, amelyben értésére adták, hogy

halálra ítélték, mert nem vette tekintetbe a figyelmeztetéseket.

Megirták neki, hogy még néhány hónapig tart az élete. A mérnök a levelet átadta a rendőrségnek, ahol azt tanácsolták neki, hogy minnél többet mutakozzék női társaságban, hogy ezzel annál inkább magára vonja a levélíró haragját. Ugy látszik ez a taktika bevált.

Nemrég egy bankárnál volt vendégségben. Igen sokat jöttek itt össze. A titkosrendőrök figyelni kezdték a bankár villájának környékét és nemsokára gyanus fiatal nőre lettek figyelmesek, aki beopódzott a kertbe, hogy onnan észrevétlenül bejusson a villába. Nyomban lefogták. Kiderült, hogy

egy gyáros 16 éves leánya.

A bíróság előtt bűnbánóan bevallotta, hogy

örülésein szerelmes volt a mérnökbe.

Féltékenységből írta a leveleket és azért akart bejutni a

— Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha lap-társaink átveszik eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkíróink megnevezésével.

villába, hogy megbosszulja magát. A szép fiatal leányt négy heti elzárásra ítélték, de az ítélet végrehajtását felüggesztették.

Két nappal később egy 15 éves leány került a bíróság elé, mert a titokban szereteit férfit addig akarta börtönben hagyni, amíg eléri a teljes korúságot és férjhez mehet. Igen drasztikus módszerhez folyamodott. A titokban szeretett, kiválasztott férfi egy ügynökség vezetője, aki nem valami jóhírnek örvendő. A rendőrség már néhányszor foglalkozott gyanus üzleteivel, de nem lehetett semmit sem rábizonyítani. Az ügynök volt barátja egy alkalommal.

névtelen levelet kapott, amelyben az állt, hogy meghatározott címre juttasson el százezer leit.

Ha nem tesz eleget a felszólításnak, az ura sok olyan dolgot fog megtudni róla, ami felette kellemetlen. Ezenkívül azonnal meg is írhatja a végrendeletét, mert végezni fognak vele.

Az asszony egyáltalán nem tartotta lehetetlennek, hogy az egyébként korrupt volt barátja akarja megszarni. De nem ijedt meg. Nyolc napig várt. Ekkor egy detektív kíséretében elment volt barátja lakására és felölősségre vonta. Az ügynök a legnagyobb mértékben fel volt háborodva a gyanúsítás miatt és hogy bebizonyítsa, mennyire becsületlen ember ebben az esetben, nyomban értesítette a rendőrséget. A zsaroló levél gyerekes írásából arra a gondolatra jutott a rendőrség, hogy a levelet megmutassák a főváros valamennyi tanerejének. Ennek az lett az eredménye, hogy

megtalálták a levél íróját, a 15 éves szép leány személyében,

aki ugyanabban a házban lakik, amelyben az ügynök.

A bíróság előtt bevallotta a kiskorú vádlott, hogy a börtönt tartotta a legalkalmasabb eszköznek arra, hogy ideálját távoltartsa a nőktől. A féltékeny kisleányt feltételesen négy heti elzárásra ítélték.

Szigeti Oszkár

cipőáruháza ARAD, Str. General Berthelot 3. Színházzal szemben.

Uccai, alkalmi és sport cipők a legnagyobb választékban kaphatók

HÍRDESSZEN
az „ERDÉLYI ÉLET“-ben!

Az arad-i szinészet története

(Harmadik közlemény)

A szépművészeti bizottság megalakult tehát és *Jankovich* Gábor javaslatára elhatározta, hogy színházi alapot létesít. Először az idegen művészek előadásai jövedelmének negyedrészt jelölték ki az új alap jövedelméül.

MAGYAR ÉS NÉMET SZINÉSZET

A bizottság megalakulása és az idegen nyelvű szintársulatok megadóztatása után a szegedi szintársulat igazgatója, *Petheő* Cölestin megpályázta az arad-i színház téli szezonját. A kérvényhez csatolta Szeged város bizonyítványát, amely szerint a társulat tagjai mindenkor művészi képességük legjavát adták és erkölcsös életmódot folytattak. Az élelmes szinigazgató azonban ennyivel nem elégedett meg. Előre be akarta mutatni társulatát és ezért felpakolta szekerekre az egész társulatot és bevonult Arad-ra.

Julius hónap volt. Az egyetemi hallgatók már hazatértek nyári vakációra és *Petheő* társulatát lelkesedéssel fogadta. *Petheők* úgy a közönség, mint a szépművészeti bizottság tetszését megnyerték művészi színvonalon álló előadásaikkal. Az igazgató kiegészítette pályázati kérelmét azzal, hogyha ő kapja meg a téli idényre a színházat hat hónapi tartamra, társulatát kiegészíti a legjobb drámai és operai erőkkel. Kimutatta költségvetési tervzetében azt is, hogy előrelátható kiadásait fedezni fogja a bérlet. Ezek után a szépművészeti bizottság *Petheő* Cölestin pályázati kérelmének elfogadását javasolta a városi tanácsnak.

Petheő Cölestin csakugyan megkapta a téli szezonra, hat hónapra a színházat. Erről az évadról nem maradt fenn adat. Annyi tény, hogy *Miller* német igazgató a téli idény kezdete előtt eltávozott Aradról. Az is tény, hogy *Petheő* nem pályázott többé az arad-i színházért. Hogy mi kedvetlenítette el, azt nem lehet tudni. Lehetséges, hogy a német ajku polgárság gyengén támogatta a magyar szintársulatot és így kicsi volt a jövedelem. De az is lehet, hogy *Petheő* szinigazgató becsületesen betartotta a pályázati kérvényében tett ígéretét és hatalmas társulatot szervezett, amelynek költségeit nem bírta el a színház. (Ilyen szinigazgató is akadt valamikor.) *Petheő* nem maradhatott a következő szezonban Arad-on, ahová megint a német színészet vonult be.

Az 1839—1840. évi színházi szezon bérletéért *Miller* Eduárd és *Slavik* Károly volt arad-i szinigazgatókon kívül *Müller* Teodor timisoarai szinigazgató is pályázott, aki 1839 őszén tíz operaelőadással mutatta be társulatát. A tanács azonban mindkét pályázat mellőzésével az elkésve jelentkezett *Huber* és *Kreibitz* szinigazgatóknak adta ki a színházat és megengedte, hogy 1839 november 1-én megkezdhetik az előadásokat azzal a feltétellel, hogy az előző szinigazgatókkal kötött ha-

tósági engedélybe beiktassák azt a záradékot, amely szerint a diákokra felügyelő megbízottak és a rendőrség közegei szabad bejárást kapjanak a színházba. Utólag magyar társulat is pályázott a színházért, de a tanács ezt nem vette figyelembe, pedig Arad-megye rendjei pártolták a kérvényt és *Edelspacher* Imre megyei szolgabíró megköszönte a szépművészeti bizottság eddigi fáradozásait és további támogatását kérte a magyar színészek számára.

A szépművészeti bizottság azonban ezuttal nem támogatta a magyar színészeket, *Petheő* Cölestin tagjait. Ennek pikáns hátterű oka volt, amely híven jellemzi az akkori társadalmi viszonyokat. A színházhoz új tagok szerződtek, akik fiatalos temperamentumukban többet merészelték, mint amennyit az akkori spieszbürgerek elbírtak. Bizony

a fiatal és jókedvű színészek meghódították a női szíveket és nem egy arad-i családban borították föl a békét.

A megcsalt férjek panasszal fordultak *Rózsa* István plébániai helynökhöz, aki dörgedelmes beadványban szólította fel a városi tanácsot, hogy azokat a magyarajkú színészeket, akik helytelenül viselik magukat, tiltsa el a kicsapongó életmódtól.

A tanács tagjai nem tudták, miként hajtsák végre ezt a büntetést, végre is utasították a városi kapitányt, hogy a bepanaszolt színészeket feddje meg szigorúan és hasson oda a hatáskörében található minden eszközzel, hogy az illető színészek ne bolondítsák el az asszonyokat és lányokat és ne düljék fel családok békességét. Hogy sikerült-e a szigorú városi kapitánynak a fiatalos szerelmet megfékezni, arról nem szól a krónika. Végül is úgy sz. badult meg a városi tanács a női szíveket hódító magyar színészekről, hogy német társulatnak adta oda a színházat. A német színészek — úgy látszik — nem voltak veszélyesek az asszonynépre.

ROMEO ÉS JULIA PREMIERJE

Noha a szépművészeti bizottság elejtette a szélesap tagokkal rendelkező *Petheő*-társulatot, még sem mondott le arról, hogy az előbbutóbb állandósítandó magyar színház részére magyar közönséget neveljen. Az 1840. év nyarán magyar színház működött Arad-on. Ez a társulat annyira megnyerte a közönség tetszését, hogy a szépművészeti bizottság csak oly feltétellel hosszabbította meg *Huber* és *Kreibig* német igazgatók játszási engedélyét, ha pótolják a hiányokat és alkalmasabb színészeket szerződtetnek. Elhatározta továbbá a bizottság, hogy a nyári évad alatt német társulatnak nem ad játszási engedélyt, mert ezt az időszakot kizárólag magyar színházak számára biztosítja. Ennek a határozatnak éle elsősorban *Müller* Teodór timosarai színigazgató ellen irányult. Ez az igazgató megtudván, hogy az arad-i magyar színház nyári előadásai igen jól jövedelmeznek, engedélyt kért a városi tanácstól, hogy a városligetben nyári színházat felépíthessen. A tanács ezt a kérelmet elutasította azért, mert teljesítése anyagi romlásba döntötte volna a magyar színházat, amely annyira figyelmes volt az arad-i közönség iránt, hogy a legnagyobb erőfeszítéssel és hihetetlenül rövid idő alatt betanulta Shakespeare „*Romeo és Julia*”-ját, amelyet náraji *Náray* Antal arad-i író fordított le magyarra.

Ez volt Shakespeare remekművének első magyar nyelvű előadása Aradon,
ahol óriási sikert aratott.

A NÉMETEK VERGŐDÉSE

A szépművészeti bizottság elhatározta, hogy függetlenül fog rendelkezni a színházzal és hatalmában fogja tartani a színigazgatókat, akik sohasem teljesítették azt, amit ígértek. A bizottság tehát évi 500 forintért maga vette bérbe Hirschtól a színházat és ő adta azután bérbe a jelentkező színigazgatóknak, akik így függő viszonyba kerültek a bizottsággal. Huber és Kreibig mégsem szerveztek olyan társulatot, amely a középszerű igényeket is kielégithette volna. Amíg Aradon voltak a téli szezonban, tehát 1838—1845-ben, csak harmadrendű német színészeket szerzödtettek. Csak egyetlen neves művész került el innen: *Treumann*, a későbbi híres bécsi kómikus és színigazgató. A műsor az akkori selejtes osztrák színpadi munkákból állt. Noha műsordarabjaik nem hívták ki a cenzurát, mégis 1840-ben egymásután érkezett le a budai helytartótanács több szigorú rendelete, amelyekben megtiltották többek között, hogy a színészek az előadás alatt lebeszéljenek a színpadról a közönséghez és ezzel az előadás menetét megszakítsák. Együttal elrendelte a helytartótanács, hogy a színészeknek szigorúan tilos az előadás alatt a közönséghez köszönő vagy üdvözlő felszólításokat intézni.

A helytartótanács az arad-i színészek játékanak felügyeletével és a darabok cenzurálásával a megyei hatóság felterjesztésére Zsolud Izidor gimnáziumi igazgató eddigi cenzor felmentésével *Gaál* Damascén minorita-rendi gimnáziumi tanárt bízta meg.

Még 1841. év végén a Huber-Kreibig színtársulatban jelentős változás történt. Kreibig megvált Hubertől és a városi tanács engedélyével a nyári szezonra kibérelte a sibiui színházat is. Arra számított, hogy télen Arad-on, nyáron pedig a szászok városában fog játszani állandóan. Alaposan csalódott. Arad egyre magyarosodott, a szászok pedig nem támogatták. Már 1842-ben kénytelen volt társulni *Nözl* Fülöp Károly színigazgatóval, hogy fenntarthassa magát az arad-i színházban 1845 november 1-ig, ameddig a szerződése szólt.

Kreibig első szezonja veszteséggel végződött Arad-on. A szépművészeti bizottság ugyanis 1842 áprilisában megengedte *Hubacsek* Johanna színigazgatónőnek, hogy gyermektársulatával előadásokat rendezzen. A gyerekszínészek annyira tetszettek, hogy közkívánatra meg kellett hosszabbítani a játszási engedélyt. *Kreibig*ekre ezután már nem volt kívánsi a városi közönség. De elmaradt a megyei nemesség is, amit *Kreibig* magának tulajdoníthatott. *Demjén* Mihály debreceni színigazgató megpályázta a nyári idényre az arad-i színházat. A tanács elutasította a magyar igazgatót *Kreibig* közhenjárása következtében. Ez kitudódott és a megyei nemesség ezért bojkottálta a német előadásokat.

(Folytatjuk.)

Francisc Engelhardt Ferenc

BLĂNĂR — SZÜCS

Primeşte tot felul de lucrări de blană; răpărarea, transformarea. — Elvállalja mindennemű szórmemünk javítását és átalakítását. — Arad, Strada Eminescu No. 1.

Bonyodalom

egy házassági ígéret körül

(Oradea.) Gazdag kereskedőnek és háztulajdonosnak a fia udvarolni kezdett egy vasmunkás leányának, akiknek a kezét 1930-ban annak rendje és módja szerint meg is kérte. Az apa azzal a kifogással tért ki a válasz elől, hogy a leány szegény, a kérő pedig gazdag szülők gyermeke.

— **Ez nem akadály** — felelte a szerelmes fiatalember. **Nem az apám akarja feleségül venni a leányát, hanem én.**

A vasmunkás ekkor ezt az utimátumot szegezte az ifjunak:

— **Vagy kerüli a leányomat, vagy pedig kötelezi magát rá, hogy feleségül veszi.**

— **Becsületszavamra kijelentem, hogy feleségül veszem** — jelentette ki ünnepélyesen az ifju.

Az eljegyzést megtartották. A mátkaság négy évig tartott.

A gazdag házból való vőlegény négy év alatt kicsalta menyasszony minden megtakarított pénzét, sőt arra is rávette, hogy adósságokat csináljon.

A leány apja végül 1934 júliusában megtudta, hogy a leánya vőlegénye egy másik leánnyal akar házasságot kötni. A vőlegény tagadta ezt. De amikor a menyasszony végre bizonyíthatóan rájött a csalásra és a pénztelviszszakövetelte, a fiatalember 20 ezer leiről szóló váltót és 50 ezer leiről szóló kötelezvényt adott arra az esetre, ha nem váltja be házassági ígéretét.

A gazdag házból való fiatalember ezek után feleségül vette második számú menyasszonyát.

A múlt év nyarán aztán feljelentést tett volt menyasszonya ellen, hogy leleplezéssel megfenyegette és ezáltal kizsárolt tőle egy váltót és egy kötelezvényt.

A vizsgálat során azt is letagadta, hogy házasságot ígért a leálynak és hogy kölcsönöket vett volna igénybe tőle.

A leány ellen megszüntették az eljárást, mert kiderült, hogy

egyetlen szó sem igaz a feljelentésből.

Most azután a becsapott menyasszony tett feljelentést az ujdonsült férj ellen, akit a törvénytörés miatt hat hónapi elzárásra ítélt.

Vevők,

akiktől félnek a kereskedők

(București.) Az elmúlt év karácsonya előtt idősebb vidéki asszony állított be az egyik áruházba. Hosszas válogatás és próbálás után keztyűt vásárolt. Amíg az elárusító nő becsomagolta az árut,

a vidéki asszony a retiküljébe csusztatott egy másik pár keztyűt, amelynek értéke 120 lei volt. De észrevették, lefogták és megmotozták. A táskájában használatlan, be sem csomagolt pohártörlelt is találtak, amelyről nem tudta beigazolni, hogy vásárolta.

A büntető bíróság elé került a vidéki asszony, aki maga a megtestesült szájalom. Sirva adta elő, hogy

a rája nézve szokatlan tolongás szörnyen felizgatta, alig várta már, hogy megint otthon legyen és félt, hogy lekésik a vőmről és mivel nem talált megfelelő keztyűt, több párt felpróbált. Így eshetett meg, hogy vigyázatlanságból és idegességből a nála talált pár keztyűt eldugta. Nem vezette rossz szándék és egyébként is akkor még nem is volt teljesen egészséges, mert nemrég lábalt ki spanyolnáthából.

— *Mennyi pénz volt akkor magá nál?* — kérdezte a bíró jóakarataun.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— *Volt vagy kétezeröttszáz lei* — felelte a vidéki asszony. — *Egy órával azelőtt vettem ki a pénzt a bankból.*

Takarékbetétkönyvet adott át a bírónak, aki atlápozta és miután valamit feljegyzet, így szólt:

— *Mindig szeretem, ha ilyen bizonyítékot mutatnak be.*

Az áruház detektíve tanuvallomásában elmondotta, hogy úgy neki, mint női munkatársának feltűnt a nyugtalan, idős asszony és megfigyelték, ahogy a pár keztyűt eltünteti.

Amikor leleplezték, még neki állt feljebb.

A városi jéggyár megindult

Kérjük a jégszükségletet a gázgyárban bejelenteni.

Telefon 24 és 25. A jégkivánatra házhoz szállítatik.

Uzinele Municipiului

— Beraktározási raktárban olcsón beraktározható felelősség mellett mindennemű ingóság. Eladási megbízásokat is vállalok és pénzelőleget is folyósítok. Moise Nicoară-u. 9—10, saját házban.

Ezért tették meg ellene a feljelentést. Másnap aztán megint eljött az áruházba és arra hivatkozva, hogy a kárt már megtérítette, a feljelentés visszavonását kérte. Nyilatkozatot is írt alá, amelyben beismerte a lopást, a feljelentés visszavonásaért köszönetet mond és tudomásul veszi, hogy többé be nem teheti a lábát az áruházba. A cég vissza is akarta vonni a feljelentést, de nem lehetett, mert a lopást hivatalból üldözik.

A női detektív még hozzátette:

— *Észre lehetett venni rajta a lopási szándékot. A táskájában még egy vadonatúj pohártörölt is találtam, de kifizetett pénztári blokk nem volt róla.*

A bíró most a vádlotthoz fordult:

— *Ha töredelmes vallomást tesz, méltányosságra számíthat.*

A vidéki asszony azonban makacsodott és így válaszolt:

— *Hiszen mindjárt fizetni akartam, de nem fogadták el a pénzemel és azonnal átadtak a rendőrségnek.*

— *Hát ha nem akar vallani, nem függeszthetem fel az ítéletet.*

— *Bánom is én! Itéljenek el! — tört ki az ideges asszonyból a válasz.*

A bíró kihirdette az ítéletet:

— *A vádlott bűnös lopás vétségében és egy heti elzárásra ítélem.*

A vádlott takarékbetétkönyvet mutatott fel, amellyel azt akarta bizonyítani, hogy a tett elkövetése napján nagyobb összeget vett föl, tehát elég pénze volt és nem szorult lopásra. De a betétkönyvből az tűnik ki, hogy az első betéte a lopás után négy nappal helyezték el a bankban.

A vidéki asszony persze felebbezett és kimondta a szörnyű fenyegetést, hogy soha többé nem megy Bucureşti-be bevásárolni.

Magazin Universal S.A.

a minőségek áruháza.

A tavaszi gyapju és selyem
exklusivitások választékos kü-
lönlegességei is megérkeztek

Függönyök! — Szőnyegek,
ugymint: Bochara, Szmyrna
stb. óriási választékban

Férfi divatszövetek nagy raktára!

F O D O R N É

speciális kozmetika. Arad, Strada Alexandri No. 3.

Összes szépséghibák szakszerű ki-
kezelése. — Tanítványok kiképzése.

Frații Varga Villany-
szerelők

Rádió- és csillárraktár

A R A D, Strada Alexenpri No. 1.

Sam Goldwyn

csodálatos karrierje. A világhírű filmkrózus megbuktatja a sztárrendszert

(Oradea.) Sam Goldwyn, a világszerte ismert amerikai filmmágnás jelenleg európai felfedező körúton van. Első állomása London, ahonnan Bécsbe, majd Budapestre utazik és valószínűleg

ellátogat Romániába is, hogy új filmszallagokat fedezzen fel.

Ebből az alkalomból nem lesz érdektelen elmondani ennek a rendkívüli embernek rendkívüli pályáját.

Húszonöt évvel ezelőtt még Goldfishnek hívták és a textilszakmában dolgozott.

Barátai kinevették, amikor hatalmába kerítette a film ördöge. Ki akarta próbálni a szerencséjét, meg akarta valósítani álmait, hogy mindenét egyetlen kártyára föltegye és filmproducer legyen.

New York közelében egy pajtában készítette el első filmjeit.

Ma már bizony megmosolyognánk azokat a „műremekeket”, amelyeket gyártott. De Goldwyn első kísérletei abban az időben szenzációt jelentettek és vagyont jövedelmeztek. A világháború azonban megfosztotta őt az európai piacoktól.

1918-ban bukás előtt állt.

Mindössze néhány nikképényt csörgetett zsebeiben, úgy látszott, hogy álmainak milliói végérvényesen elusztak. A háború éppen akkor ért véget, amikor vissza akart térni a textilszakmához. És szinte egyik nappól a másikra megint dúsgazdag lett.

Filmjei csak úgy nyelték a szórakozni vágyó európai piacok.

Egyideig Amerika uralkodott az egész filmvilágon. De ma már Európa méltó versenytársa Hollywoodnak.

És ezt senki gyorsabban meg nem látta, mint Sam Goldwyn.

Ha ragaszkodott volna a független amerikai gyártáshoz, most megint a tönk szélén állna. Harmadszor. Másodizben akkor akkor ment tönkre, amikor egész sereg sikertelen filmet készített a vállalata, de akkor megint talpraállt és miután megtalálta a kapcsolatot Európával, biztosította a millióit — dollárban.

— *Csak olyan spekulánsok valók a filmiparba, akik a kellő pillanatban készek egy vagyont elveszteni* — mondotta egy alkalommal Goldwyn. És ebben senki sem kételkedhetik, aki a többi filmmágnás: Czukor Adolf, Lämmle, Lasky stb. életrajzát ismeri.

— *Minden filmem kereken egymillió dollárba kerül* — folytatta nyilatkozatát Goldwyn. — Némelyik film másfélmillióba is kerül. Tudom, mit reszkirozok, amikor egyetlen kártyára teszek fel mindent. Igaz, hogy ebben a veszedelmes szerencsejátékban üres számokat is huztam, de a nyeremények megint mindent kiegyenlitenek. Már háromszor akartam visszavonulni a filmtől, hogy pihenjek és biztosított tőkémrel visszavonultan éljek. Sohase sikerült ez tovább, mint né-

hány hétig. Akkor azután Hollywood ragyogó őrvénye megint vonzott.
Goldwyn lelkes kártyajátékos. Montecarlóban és másutt is milliókat forgatott meg. Hollywoodban is játszik rulettet. Csakhogy itt a tétjei meghaladják a dollármilliókat, a színék a filmsztárok, a számok a filmesek és a kombinációk maguk a filmek. Mert film is szerencsejáték.

—*Legközlebbi filmemnél a plakát egyetlen sztárt sem fog feltüntetni* — mondotta. — Egyszer új dologgal kísérletezem. A téma nem tűri a sztárokat. A könyvet két szerző írta a déli tenger egyik szigetének magányában. A címe: „Hurricane” és a déli tengeren játszik. A szereplőket a bennszülöttekből válogatjuk össze, csak a vezetőszerepeket fogják hivatalos színészek játszani, de nem sztárok. A produkció nem fog kevesebbe kerülni, mint a ragyogó műteremfilmek, amelyeknek sztárjai mesébe illő gázsikat kapnak. De létezik-e hatalmasabb kezdet, mint egy egész földrészt belevinni a filmbe? Az én sztárom ezuttal a déli tenger; a főszereplők pedig: a déli tenger pittoreszk élete, a szenvedély, a kaland, a zene, a természeti erők, amelyek ezen a csodás világdarabkán uralkodnak. Én csak a felvevőszemélyzetet állítom be. Ez a film izgalmas, érdekesítő és hatalmas alkotás lesz.

— De a fordítottja sem ritkaság. Sok filmet már nem a sztárok kedvéért írnak, hanem tablók lesznek, amelyek szép arcokat és díszleteket mutatnak anélkül, hogy a filmművészet alapvető fogalmát megragadnák és így nem elevenek, nem dinamikusak és nem is érdekesek.

A sztárok film nélkül pusztulásra vannak ítélve és sok a neves művész, akiket a gyatra anyag, a filmek jelentéktelen tárgya

megbuktat

Ma megint a filmművészet fordulópontjánál vagyunk. színes film itat tör magának és két-három éven belül a filmek többsége színes lesz. A négyszín-rendszer már annyira előrehaladt, hogy már művészi effektusokat és nemcsak képeslevezőlap-hangulatokat lehet elérni. Az én déli tengeri filmem színes lesz és a többi tervezett nagy filmem is színes lesz, ha megtalálom hozzájuk a megfelelő sztárokat.

Európai utazásom célja új embereket keresni, akik sztároknak alkalmasok és akik a művészetük mellett külsőleg is megfeleljenek a színes film céljainak. Remélem, hogy Európából több sztárt viszek ki Hollywoodba...

Apponyi Testvérek

Urdivat és cipőnagyáruháza. — Telefon: 528.

ARAD, Bulev. Regele Ferdinand 1. Városházával szemben

Belföldi kölcsönkötvényeket, Tőzsdén jegyzett állampapírokat adóbonokat legelőnyösebb árban vesz és elad

Goldschmidt Bank

A rossz gyárigazgató és a jóság fiókjá

(Braşov.) Ebéden voltam Duszgázdagéknál. A házigazda gyönyörű autója röpitett a villa felé. A parkban kertészlegény nyeste a bokrokat, a kavicsos uton feketerigó szaladt s a koratavaszi virágágyak közepén felfedeztem, hogy a márványíjjast egyik kitűnő ardeali szobrászművész faragta.

Ez az ebéd is jól kezdődik.

A házigazda rendkívül szívélyesen fogadott, majd végigstálatott a villa szobáin.

Klasszikus és modern képek, szobrok, gobellinek, sok-sok százezer lelt reprezentálnak itt.

Elfelejtettem elmondani, hogy barátomat általában híres szakembernek tartják.

Sőt: legendásan: rossz embernek s ezzel kapcsolatban valóságos rémregények keringenek bizonyos társaságokban. Nem, nem akarom elhinni, hogy ez a finom artisztikus otthon, bársony puhaságával, színek és vonalak harmóniájával, lelket lehelő szobraival és képeivel — lelketlen ember otthona volna.

Tessék? Hogy testvéreit kisémmizte a vagyonból, hogy egy törvénytelen gyermekének nem akart tartásdíjat fizetni? Hogy a vállalat tisztviselői, üzemvezetői, munkásai, kézilányai fogcskorgatva ejtik ki a nevét? Hogy három tisztviselőjét kidobta, mert megtudta, hogy férjhez mennek? Hogy fiatal tisztviselőit nem engedi családot alapítani?

Lehetetlen!

Nézd csak — gondoltam magamban — milyen szívélyesen tölti a legdrágább likőrt, kék szemében a tiszta lélek, a fenkölt, nemes lélek lángocskája.

Ebédután bevitt az uriszobába, kinyitotta a XV. Lajos korabeli katalmas kommod egyik fiókját.

Tele volt vadonatúj cipőfüzővel. Fekete és barna cipőzsinórral, színültig.

Aztán így szól bensőségesen, finom mosollyal, amely jóvialissá, jóságossá formálta egész arcát:

— Ez a jóság fiókjá. Mert én minden cipőzsinórt megveszek — sőt felárral fizetek meg! — bárhol megfordulok, amit szegény emberek kínálnak.

Kis, meghatott csend következett.

— Vannak az életemben percek — szerencsére nagyon ritkán visszatérő percek — amikor lelkismeretfurdalásaim vannak: tényleg rosszember volnék én? Ilyenkor mindig kihuzom a jóságfiókot és tükéletesen megnyugszom...

—i—ó

HIRDESSEN

az „ERDÉLY ÉLET“-ben!

Amiről beszélnek és amiről hallgatnak

— Az ismert főtisztviselő nemrég elvált a feleségétől, aki veszekedős, házsártos természetével ugyancsak elkeserítette életét. Amikor a hét egyik napján válasát kimondták, bejött a kávéházba törzsasztalához; a társaság egyik tagja megkérdezte, hogy mi történt vele, amittől olyan derűs az arca? — Még ne is legyen derűs, — szólt boldogan jeles barátunk, — amikor egy nő esett le a szivemről.

— Mr. Baeder Hermann, a világhírű Baeder-gyár igazgatója — vagy ahogy az amerikai lapok írják — „*illatszermester*” — az elmúlt napokban ünnepelte születésének hatvanadik évfordulóját. A világ minden részében hasábokon keresztül foglalkoznak különösen a szaklapok ezzel az egyszerű családi eseménnyel. Leleplezik ezt a ritka karriert. Így tudtuk meg, hogy Baeder mester ifjúságának jeltebb stációi *Oradea, Timșoara, Arad*, — majd kivándorolt Newyorkba, ahol hamarosan felfigyeltek ritka képességeire. Világhírű kozmetikai márkák versengtek érte a szó szoros értelmében.

Mégis — a háború előtt egy-két évvel — visszament Magyarországra, ahol eleinte szerény keretek között megalapította a ma már számottevő Baeder-műveket. Elképzelhetetlenül sokoldalú és fáradhatatlan munkásember. Kora reggeltől késő estig dolgozik. A leglényegtelenebb kérdéstől a honyolult adminisztratív és komplikált művészeti problémákig mindenben otthon van. Munkások és tisztviselők százainak ad kenyeret és, hogy ez a kenyér nem keserű, bizonyítja az a határtalan szeretet, amellyel most elárasztották születésnapja alkalmából.

— A háziuraknak sem fenekig tejfel mostanában. Sok olyan ház van Arad-on, amelyikben öt-hat lakás is kiadó és bizony nagyon nehéz kiadni őket. Az *Ortutay-palota* kapuján ezt a cédulát olvastuk: „*Több két- és háromszobás lakás azonnal kiadó. Esetleg előbb is!*”

— A husvétii ünnepek előtt negyven tekintélyes arad-i kereskedő több ezer *Consum*-tagot szolgált ki anélkül, hogy egyetlenegy esetben is panasz vagy reklamáció fordult volna elő. Mondanunk sem kell, hogy ez a dícséretes, hatalmas teljesítmény csak fokozta a város közönségében azt a végtelen bizalmat, mely eddig is mindenütt megnyíltá-

Futószőnyegek Lábtörlők Butor-szövetek
Kárpitosáruk legolcsóbban

Schönberger és Grünstein

S. A. cégnél

Bulev. Regina Maria 9. Neumau-ház

nult a Consum irányában. Megingathatatlanul átment a köztudatba, hogy a tagok készpénzárakon vásárolhatnak könyvecskéikre az intézményhez tartozó előkelő kereskedőknél, akik mindenkor figyelmesen és megkülönböztetett szolgálatkészséggel állnak a Concum-tagok rendelkezésére. Erthető is, hiszen ezeket már mint régi ismerősöket üdvözlik a kereskedők. Ez az intézmény valóban hézagpótló a kisemberek számára, mert minden különösebb gond nélkül szerezhetik be szükségleteiket. Arad hálás lehet azoknak, akik életre hívták és önzetlen munkával becsületes cél felé vezetik ezt a nagyszerű szociális intézményt.

— Goga legutóbbi szónoki remekművében a következő német cáfolatot tolmácsolta: „Nem igaz az, amit a zsidó lapok róluk diskurálnak. A lecsukott német politikusok áradozva beszélnek arról a remek bánásmódról, ahogyan a börtönben bánnak velük.” Ami igaz, az igaz! A zsidó sajtó teli tudóval fujja, hogy a német diktatura gyilkolja a zsidókat és kegyetlenül bánik a lefogott német politikusokkal. Nem igaz, nem igaz. Mi is határozottan állítjuk, hogy ezeknek az uraknak az anyjuk ölében sem volt ilyen jó dolguk. Allítjuk és fenntartjuk. —Hálásak vagyunk Hitler és Göring néptársaknak — mondta az egyik egyik rab, — azért a pazar vendégszeretetért, amellyel bennünket elhalmoznak és azért a figyelemért, hogy személyi biztonságunkról gondoskodnak. A mai gazdasági viszonyok mellett valóban jótétemény, hogy nem nekünk magunknak kell lakásról és kosztról gondoskodni, sohase hittük volna, hogy valaha is ilyen anyai barátaink támadnak. A személyi biztonságunk is tökéletes. Az uccán esetleg elgázolt volna már bennünket a villamos vagy a fejünkre esett volna egy légla, esetleg elcsuszhattunk volna egy narancs vagy egy atrocitronthéjon és ki-törhettük volna a nyakunkat. Hitler és Göring urakban igazán nemes szív dobog, hogy így gondoskodnak rólunk, de Gogában is, aki nemes buzgalommal cáfolja a német rémhireket. A jó Isten szívesse meg nékik.

Mélyen leszállított áron a legszebb húsvéti ajándékok: Dombornyomású névjegy, töltőtollszárak, emlékkönyvek, társasjátékok ósiási választékban.

Max Molnár & Comp
cégnél

ARAD, (a városi színház főbejáratával szemben). Vidéki megrendelések aznap eszközölte nek. Interurban tel. 60

Legszebben öltözködhet, ha felkeresi

Angerer Sándor

Uriszabót

Arad, Strada Mărășești și Consistorului sarok
(7 és 9 autóbusz megálló)

— Lapunk szerkesztőjének állandó gyomorpanaszai vannak, — ez elvégre nem is csoda mostanában, amikor állandóan elektromossággal van tele a levegő. Az orvosa emiatt nagyon szigorú diétát írt elő neki. Ílát ez a diéta megy is egy ideig, de egyszer-egyszer akaratlanul is beleesik az ember valami diétahibába. Így történt, hogy a napokban lesütött szemmel megint beállított orvosához, két kezével fájós gyomrát tapogatta és bűnbánó hangon rebegette: — *Doktor ur, kérem, már megint rossz jút ettem a tűzre...*

— A timișoarai Újságíró-klubban két menyasszony beszélget, az egyik nagyot sóhajt és így szól: — *Neked könnyű, te már ártatlán vagy*

— A napokban a kulisszák mögött egy ismert aradi ur elkapta az arad-timișoarai társulat aranyos szubrettjét, *Gábor Marát*, hátulról befogta a szemét és így szólt: — Találja ki, hogy ki vagyok. Mondhat bárom nevet, de jól vigyázzon, mert ha nem találja el a nevemet, akkor megcsókolom. — A művész nő gondolkodott egy darabig, aztán gyors egymásutánban mondta: — *Napoleon, Vilmos császár, Edison.*

— Arad-on kétségbeejtően terjed az influenzajárvány. Cucu dr. főorvos mindenre gondol, amikor megakarja előzni a bajt, csak arra nem, ami a legveszedelmesebb, nevezetesen, hogy az adósok terjesztik az influenzajárványt! *Az adósok ugyanis a hitelezők arcaiba röhögnek.*

— Az ismert brașovi urinő még ma is nagyon szép asszony, noha már egy eladó leánya van. A szépségét önagysága különböző kozmetikai szépségesszközölkkel még emelni is igyekszik és sokszor olyan benyomást tesz környezetére, mintha napról-napra fiatalabb lenne. A napokban a lánya rászólt: *Mama, kérlek, ne vidd tulzdsba ezt a dolgot. Nem gondoldod, hogy legalább kilenc hónap korkülönbségnek kell lenni köztünk?*

Weisz István

u r i s z a b ó s á g

Szövetkülönlegességek nagy választékban. — **kitűnő** szabás, elsőrendű kidolgozás

ARAD, Strada Eminescu 15.

Domán Sándor

szőnyegáruháza

Arad, a városházával szemben

Butor szövetekben, szőnyegekben állandóan nagy raktár!

— Jégszükségletéről idejében gondoskodik, de okosan! A természetes jég teljes hiánya folytán a kánikulában az számíthat legbiztosabban jégre, aki a legnagyobb teljesítőképességű, legmegbízhatóbb jéggyár vevője már a szezon elejétől fogva. Tehát vásároljon már most Reusz jéggyárban; Bulevardul Regele Ferdinand 33. Telefon: 141. Ugyanott hűtőfülkék bérbeadó.

Legyen babonás!

A tavasz: Az új élet fakadás...

A húsvét: Az öröm ünnepe...

A sorsjáték: A szerencse...

Az Állami Sorsjáték húsvéti húzásán

1936

április 15-én

BCH Cluj / Central Library Cluj
egy nyereménnyel
új életet kezdhet!

A 2-ik osztály nyereményei:

5 darab à 1,000.000. – lejes

nyeremény 5,000.000. – Lei

és még 11.093 nyeremény . . 21,897.912 – „

Összesen 11.098 nyeremény y 26,897.912. – Lei

Ha nincs sorsjegye,
még vehet!

Ha van már,
ujítsa meg idejében!

**Minőségi áru!
Mindenütt, mindenkor
kapható!**

**Minőség áru!
Mindenütt, mindenkor
kapható!**

BGU Cluj / Central University Library Cluj

**Diszes és praktikus ajándéktárgyak,
háztartási cikkek
legolcsóbb beszerzési forrása a**

SZABÓ ALBERT

üveg és porcellán nagykereskedés

ARADON

Kérjük tehát a közönséget, hogy a régi bizalommal
keressen fel bennünket, kísérje figyelemmel dus
áruraktárunkat és mérsékelt áraiukat, mert valóban

jól és olcsón vásárolni

csak évtizedek óta fennálló, kipróbált cégeknél lehet.